

Paralyžiuojančios kryžkelės

Būna dvejopos kryžkelės gyvenime. Vienas prieiname, stabtelime, dūmojame ir žygiuojame toliau. Kitos ištinke, perkūniškai ir telieka atsigauti bei žygiuoti toliau. Vienos reikalauja mūsų apsisprendimo, kitos – tolerancijos neapibrėžtumui (t. y. gyvenimui). Kryžkelės nelengvos. Supurto iš pamatų. Kartais taip užstrigsi dvejonėse, kad žiūrėk jau ir paralyžius čia pat. Apie visa tai – žemiau.

„Pasirinkau nesirinkti“

Šachmatuose egzistuoja cugzvango pozicija. Nesvarbu kokį ėjimą atliktum, tavo padėtis tik blogės. Paralyžiaus situacija. Kad ir ką daryčiau, bus blogiau. Apie šį keistą terminą sužinojau iš filmo „Mr. Nobody“. Jame vaizduojama mažam berniukui tekusi dilema pasirinkti, su kuriuo iš besiskiriančių tėvų likti – tėvu ar motina. Su abiem, deja, negalima.

Paralyžius tiek tiesiogine, tiek perkeltine prasme yra žiaurus dalykas. Sustingti, apmirti, prarasti judesį, inerciją. Sustoti ir nebejudėti. Gyvenimas – tai judesys mirties link. Jei nebelieka judesio, tai gal ir gyvenimo?

Paralyžiuotiems žmonėms būtinas išorinis judintojas. Ar tai būtų elektros šaltinis vežimėlyje, ar kitas žmogus, stumiantis jį į parduotuvę. Valstybė taip pat prisideda - padeda pigiau įsigyti transporto priemonę. Kiti paralyžiuoti, tie kur ne kūnu, irgi dairosi išorinės paramos. Vieni jos ieško ženkluose, kiti patarimuose, tretie laukia palankaus vėjo, idealių aplinkybių. Išėiti iš paralyžiaus norisi visiems, nei vienas nenorime ten būti. Visgi ne visiems tai pavyksta.

Youtube turi smagų vaizdelį. Vaikinas, neapsikentęs ilgų merginos dvejonių šokti ar nešokti nuo uolos su virve, paprasčiausiai ją nustumia (suveskite „boy pushes his girlfriend off a cliff“). Klasikinė paralyžiaus situacija. Stovi mergina. Nei pirmyn, nei atgal. Atrodo parą galėtų prastovėti. Iš abiejų pusių grėsmė: šokant – per didelė rizika, per didelis užmojis; liekant – nusivylimas savimi, liūdesys, kad nesugebėjai.

Paralyžius sustingdo ne tik mane, bet ir laiką, erdvę. Įkrenti į uždavinio sprendimą ir negali „iškristi“ kol jo neišspręsi. Nesvarbu ar sėdi mašinoje, ar judi pėsčiomis, Akropolyje ar bažnyčioje – tu visas uždavinys. Tas pats su laiku. Jei pavyko užmigti, pamiegojai, bet atsibudęs vėl grįžai į uždavinį. Ir nesvarbu ar dabar rytas, ar vakaras. Nukentčia kiti uždaviniai, bendravimas su žmonėmis. Nebeskiri jiems dėmesio. Galiausiai, nukenti pats, nes valgyti, siusioti ir praustis tampa antraeilis. Sunku įsivaizduoti, kaip ta mergina iš vaizdelio pasiimtų minutės pertraukėlę ir užkąstų kokį obuolį ar Snickerį ant uolos krašto, paskui vėl atsistotų ir rengtųsi šuoliui. Paralyžius nedalija minutės pertraukėlių. Tu arba paralyžiuotas, arba ne (angl. *you're either in or you're out*).

Tai šokti ar nešokti?

Linkstu prie to, kad geriau šokti. Kad ir kas nutiktų – tegul nutinka (angl. *whatever happens happens*). Štai du esminiai teiginiai:

1. Išėiti iš paralyžiaus galima atsisakant šuolio arba šokant. Geriau yra šokti.
2. Geriau yra šokti pačiam nei būti nustumtam.

Šuolis yra desertas. Jūs sukorėte ilgą kelią, kad turėtumėte galimybę šokti. Ruošėtės tam, galvojote, skyrėte laiko, atvykote į vietą. Svajojote. Planavote. Atlikote daug pasiruošimo darbų. Beliko tik nušokti. Šuolis - tai atpildas už įdėtą darbą. Atpildas, kurio nesitikėjote ir išsigandote.

Šokdamas pats, parodote, jog galite judėti savarankiškai. Jog esate pakankamai stiprus ir pakankamai vienišas. Gebate nuspręsti, pasiryžti ir įvykdyti be aplinkinių. Šuolis tampa labiau jūsų. O jūs pats tampate labiau veikiantis, kuriantis. Labiau savo gyvenimo autorius. Sveikinu.

Kai nežinai ar į gerą, ar į blogą

Yra tokia pasakaitė, kurios, deja, visos nepamenu. Štai fragmentas:

Lūžo beriukėliui koja. Motušė dejuoja: „Kaip blogai, kaip blogai“. Sėdi šalia diedukas ir sako: „O gal ir gerai“. Po keleto dienų berniukėlis gipse ir prasidėjo karas. Sugipsuotų į karą neima. Motušė: „Kaip gerai, kaip gerai“. Sėdi šalia diedukas: „O gal ir blogai“. Ir taip toliau.

Jau daug galvojau ir rašiau apie tai, bet pasikartosiu. Gyvenimas per sudėtingas, kad mūsų mažos galvelės suvoktų jį visą ir sugebėtų tiksliai prognozuoti, kuris poelgis (nutikimas) veda į gerą, o kuris į blogą. Jei pritariate šiai minčiai, tai galime visi tuoj pat nustoti mąstyti šia kryptimi ir išsivaduoti iš bereikalingų svarstymų. Galime pradėti tiesiog elgtis ir su nekantrumu laukti pasekmių ateities. Iškyla kita problema. Jei netenkame moralinio orientyro („į gerą čia viskas ar į blogą?“), kuo gi jį pakeisti? Energijos orientyru. Gaminamos produkcijos kiekio ir kokybės orientyru. Noro gyventi orientyru. Jeigu įprastas ir saugus darbas pradėjo slėgti savo saugumu, tai gal verta jo atsisakyti vien tam, kad atsigautum? Išsijudintum. Lyg po šalto dušo. Tik šį kartą pats savo galvą po juo pakiši.

Taip einant artėja pamatiniai dalykai. Vienas jų – pasitikėjimas. Yra tokia teorija, kuri teigia, kad jei jau gimei - pasaulis tavimi pasirūpins. Pamaitins, išminties duos. Vienžo – nepražūsi. Gąsdina mane tokios teorijos. Bet smalsumas likęs: „O kas jei išties taip yra?“. Juk tuomet galiu atsipalaiduoti. Tereikia atlikti šuolį. Pasitikėjimo šuolį. Štai kaip tai daroma: sustoja šeši žmonės dviem eilėm, sukryžiuoja tarpusavyje rankas į pynutę, o šuoliui pribrendęs žmogus užlipa ant stalo krašto, atsuka nugarą ir, sudėjęs rankas ant krūtinės, krenta tiesiu kūnu. Tik tiek. Ir jau nuo jo nebeprisijungia – išliks ar pražus, bus sugautas ar tēkšis ant žemės.

Jei teorija teisinga, prizas už sėkmingą šuolį yra atsipalaidavimas. Toks esminis. Aš ir toliau priiminėsiu sprendimus, dvejosiu, nežinosiu ir kartais paralyžiuosiuos, bet visa tai darysiu daug daug labiau atsipalaidavęs. Prie rūpinimosi manąja egzistencija prisijungs galingas sąjungininkas – pats gyvenimas.

Kryžkelė – tai kryžius ir kelias

Juk taip. O kryžius (kad ir kokių dar simbolinių reikšmių turėtų) pirmiausia – tikėjimo simbolis. Atsistoji sau kryžkelėje, padūmoji ir atsiduodi į pynutę sudėtas gyvenimo rankas.